

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvzemši nedelje in praznike. — Inserati do 80 pett vrtst à Din 2, do 100 vrtst à Din 2.50, od 100 do 300 vrtst à Din 3, večji inserati pett vrtst à Din 4.— Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — >Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.— za inozemstvo Din 25.— Rokopis se ne vražajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNISTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telef. št. 26 — CELJE, celjsko uredištvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101; SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5. — Poštna bralinica v Ljubljani št. 10-362.

Nemčija v vojni z Norveško

Nemška vojska vkorakala v Dansko in na Norveško

LONDON, 9. aprila. s. (Reuter.) Zjutraj je bilo iz Berlina uradno javljeno, da je zaradi groženj skandalov sklepom sklenila Nemčija vzeti Norveško in Dansko pred svojo zaščito in se zato močni oddelki nemške vojske pričeli zjutraj kerakati v obe ti državi.

LONDON, 9. aprila. s. (Reuter.) Nemški poslanik v Oslo je srednji posetil norveškega zunanjega ministra Kohta ter mu pismeno in ustno sporočil, da mora prevesti Nemčijo Norveško pod vojaško upravo. Izjavil je, da pričakuje, da se Norveška ne bo upirala nemški okupaciji. Kot razlog okupacije je izjavil nemški poslanik, da misli Nemčija, da bi v nasprotnem primeru Anglia in Francija zasedli Norveško. Kht je odgovoril, da tega ne more pričakovati od Anglike in Francije.

Tako nato se je sestala norveška vlada in sprejela sklep, da ne more sprejeti nemških zahtev.

Washington, 9. aprila. s. (Reuter.) Poročilo ameriške poslanice, da je Norveška od snoči v vojni z Nemčijo, je sedaj uradna potrjeno. Angleško poslaništvo je zaprosilo ameriško poslaništvo, da prevzame zaščito angleških interesov v primeru, da bi moralo angleško poslaništvo zapustiti Oslo.

Nemške čete na norveški obali

LONDON, 9. aprila s. (Reuter.) Radio Oslo objavlja, da so se nemške čete pričele izkravati na norveških obalah.

Norveška vlada je zapustila Oslo in odšla v mesto Hamar v notranjosti države.

LONDON, 9. aprila s. (Ass. Press in Reuter.) Davi ob 6. je dospelo iz Kodanjskega telefonskega poročila, da so nemške čete davi ob 4.30 na sedmih mestih prekoračile dansko mejo in vkorakale na dansko ozemlje. Danska vojska se povod umika in ne nudi nikjer odpora. Nemške čete sestojte iz pehotne, topniške in mehaniziranih oddelkov.

Mislijo, da je najbrže zasedba v zvezi z zahtevami, ki jih je postavila nemška vlada Danski in da je na te zahteve danska vlada pristala. Pričakujejo, da bo nemška vojska še tekom dneva zasedla vso Dansko.

Podrobnejše javljajo naslednje: Tri nemške križarke so despele pred luko Middelfart v Malem Beltu, se zasidrale pred mestom in izkravale nemško vojaštvu, ki je mesto zasedlo.

V Schleswig-Holsteinu so vkorakale nemške čete na več mestih, danska posadka v Sonderburgu se je umaknila.

Poročevalce New York Timesa potrjuje, da so nemške čete vkrakale v Kodanj. Izkravale so jih nemške vojne ladje.

London, 9. aprila. j. (Reuter) Službeni norveški krogi v Londonu še vedno iz-

javljajo, da nimajo nobenih točnih podatkov o zadnjih dogodkih na Norveškem.

STOCKHOLM, 9. aprila. Havas. AA. Mesto Oslo je bilo ponoči zaradi nemških letalskih napadov vso noč zatemnjeno.

OSLO, 9. aprila. AA. Tukajnja radijska postaja javlja, da so nemške čete zavzele Trondheim.

OSLO, 9. aprila. AA. Radijska postaja v Oslo javlja, da so se nemške čete davvi ob 3. izkravale v raznih norveških obmejnih krajih.

OSLO, 9. aprila. AA. Tukajnja radijska postaja javlja, da so se nemške čete izkravale v Bergenu in mesto zavezane.

OSLO, 9. aprila. AA. Havas. Norveška vlada je zapustila prestolnico in se preselila v Hamer.

Stockholm, 9. aprila. s. (Reuter) Vse telefonske zveze z Norveško in Dansko so prekinjene. Ker gre telefonski promet iz Švedske v Anglijo preko Kodanjske, je tudi ta zveza prekinjena. Tukajnje angleško poslaništvo je objavilo, da so vesti o invaziji Danske po nemških četah potrjene. Danska vojska se povod umika, puščajoč med seboj in nemški četami pas pol milje. V severnem Jütlandu so nemške ladje izkravale vojaštvu in začele zasedati tudi tam dansko ozemlje.

NEW YORK, 9. aprila. Havas. Norveški poslanik v Zedinjenih državah je izjavil, da je njegova država v stanju vojne z Nemčijo. Vest je prvi priobčil Reuter.

NEW YORK, 9. aprila. AA. Reuter javlja, da je norveška vlada v vojnem stanju z Nemčijo.

LONDON, 9. aprila. AA. Sem so prispele vesti iz Kjøbenhavn, da so nemške čete prekoračile dansko mejo.

London, 9. aprila. s. (Reuter) Službeni norveški krogi v Londonu še vedno iz-

Da se prestreže napad, ki ga Velika Britanija trenutno organizira in delno tudi že izvršuje proti neutralnosti Danske in Norveške je nemška armada prevezla obrambo teh dveh držav. Davi so močni oddelki nemške armade vseh vrst orožja vkorakali na ozemlje teh dveh držav oziroma so se izkrali v njih pristaniščih. Da se zaščiti mirna izvršitev teh vojaških ukrepov so bile v raznih delih morja položena zelo razsežna minska polja.

Nemške mine v Skageraku

Ko dánj, 9. aprila. j. (Havas). Nemška radijska služba za zaščito plovbe je dala razglasila službeno, da je bila Nemčija prisiljena v zvezi s svojimi ukrepi na Dansku in Norveškem položiti mine pred vsemi švedskimi lukami v Skageraku.

Napad na Scapa Flow

London, 9. aprila. s. (Reuter) Letalsko ministrstvo in admirilateta sta izdala skupen komunikate o sprošnjem napadu nemških letal na Scapa Flow. Ugotovljeno je, da ni bila zadeta nobena angleška vojna ladja in da ni bili nihče ubiti pri napadu, pač pa sta bili sigurno sestreljeni dve nemški letali, bržkone pa še tudi tretje, ki so ga videli, kako se je močno poškodovan spuščalo proti morski gladiini Nemške letala so odigrala več začigalnih eksplozivnih bomb, ki so delno padle tudi na kopno na Orkneyskih otokih. Pet bomb je padlo v bližini neke kmetke hiše in so jo popolnoma porušile. Nekti civilist je bil pri tem lažje ranjen.

Očitvidci pripovedujejo, da so nemška letala so odigrala več začigalnih eksplozivnih bomb, ki so delno padle tudi na kopno na Orkneyskih otokih. Pet bomb je padlo v bližini neke kmetke hiše in so jo popolnoma porušile. Nekti civilist je bil pri tem lažje ranjen.

Očitvidci pripovedujejo, da so nemška letala so odigrala več začigalnih eksplozivnih bomb, ki so delno padle tudi na kopno na Orkneyskih otokih. Pet bomb je padlo v bližini neke kmetke hiše in so jo popolnoma porušile. Nekti civilist je bil pri tem lažje ranjen.

Očitvidci pripovedujejo, da so nemška letala so odigrala več začigalnih eksplozivnih bomb, ki so delno padle tudi na kopno na Orkneyskih otokih. Pet bomb je padlo v bližini neke kmetke hiše in so jo popolnoma porušile. Nekti civilist je bil pri tem lažje ranjen.

Očitvidci pripovedujejo, da so nemška letala so odigrala več začigalnih eksplozivnih bomb, ki so delno padle tudi na kopno na Orkneyskih otokih. Pet bomb je padlo v bližini neke kmetke hiše in so jo popolnoma porušile. Nekti civilist je bil pri tem lažje ranjen.

Očitvidci pripovedujejo, da so nemška letala so odigrala več začigalnih eksplozivnih bomb, ki so delno padle tudi na kopno na Orkneyskih otokih. Pet bomb je padlo v bližini neke kmetke hiše in so jo popolnoma porušile. Nekti civilist je bil pri tem lažje ranjen.

Očitvidci pripovedujejo, da so nemška letala so odigrala več začigalnih eksplozivnih bomb, ki so delno padle tudi na kopno na Orkneyskih otokih. Pet bomb je padlo v bližini neke kmetke hiše in so jo popolnoma porušile. Nekti civilist je bil pri tem lažje ranjen.

Očitvidci pripovedujejo, da so nemška letala so odigrala več začigalnih eksplozivnih bomb, ki so delno padle tudi na kopno na Orkneyskih otokih. Pet bomb je padlo v bližini neke kmetke hiše in so jo popolnoma porušile. Nekti civilist je bil pri tem lažje ranjen.

Očitvidci pripovedujejo, da so nemška letala so odigrala več začigalnih eksplozivnih bomb, ki so delno padle tudi na kopno na Orkneyskih otokih. Pet bomb je padlo v bližini neke kmetke hiše in so jo popolnoma porušile. Nekti civilist je bil pri tem lažje ranjen.

Očitvidci pripovedujejo, da so nemška letala so odigrala več začigalnih eksplozivnih bomb, ki so delno padle tudi na kopno na Orkneyskih otokih. Pet bomb je padlo v bližini neke kmetke hiše in so jo popolnoma porušile. Nekti civilist je bil pri tem lažje ranjen.

Očitvidci pripovedujejo, da so nemška letala so odigrala več začigalnih eksplozivnih bomb, ki so delno padle tudi na kopno na Orkneyskih otokih. Pet bomb je padlo v bližini neke kmetke hiše in so jo popolnoma porušile. Nekti civilist je bil pri tem lažje ranjen.

Očitvidci pripovedujejo, da so nemška letala so odigrala več začigalnih eksplozivnih bomb, ki so delno padle tudi na kopno na Orkneyskih otokih. Pet bomb je padlo v bližini neke kmetke hiše in so jo popolnoma porušile. Nekti civilist je bil pri tem lažje ranjen.

Očitvidci pripovedujejo, da so nemška letala so odigrala več začigalnih eksplozivnih bomb, ki so delno padle tudi na kopno na Orkneyskih otokih. Pet bomb je padlo v bližini neke kmetke hiše in so jo popolnoma porušile. Nekti civilist je bil pri tem lažje ranjen.

Očitvidci pripovedujejo, da so nemška letala so odigrala več začigalnih eksplozivnih bomb, ki so delno padle tudi na kopno na Orkneyskih otokih. Pet bomb je padlo v bližini neke kmetke hiše in so jo popolnoma porušile. Nekti civilist je bil pri tem lažje ranjen.

Očitvidci pripovedujejo, da so nemška letala so odigrala več začigalnih eksplozivnih bomb, ki so delno padle tudi na kopno na Orkneyskih otokih. Pet bomb je padlo v bližini neke kmetke hiše in so jo popolnoma porušile. Nekti civilist je bil pri tem lažje ranjen.

Očitvidci pripovedujejo, da so nemška letala so odigrala več začigalnih eksplozivnih bomb, ki so delno padle tudi na kopno na Orkneyskih otokih. Pet bomb je padlo v bližini neke kmetke hiše in so jo popolnoma porušile. Nekti civilist je bil pri tem lažje ranjen.

Očitvidci pripovedujejo, da so nemška letala so odigrala več začigalnih eksplozivnih bomb, ki so delno padle tudi na kopno na Orkneyskih otokih. Pet bomb je padlo v bližini neke kmetke hiše in so jo popolnoma porušile. Nekti civilist je bil pri tem lažje ranjen.

Očitvidci pripovedujejo, da so nemška letala so odigrala več začigalnih eksplozivnih bomb, ki so delno padle tudi na kopno na Orkneyskih otokih. Pet bomb je padlo v bližini neke kmetke hiše in so jo popolnoma porušile. Nekti civilist je bil pri tem lažje ranjen.

Očitvidci pripovedujejo, da so nemška letala so odigrala več začigalnih eksplozivnih bomb, ki so delno padle tudi na kopno na Orkneyskih otokih. Pet bomb je padlo v bližini neke kmetke hiše in so jo popolnoma porušile. Nekti civilist je bil pri tem lažje ranjen.

Očitvidci pripovedujejo, da so nemška letala so odigrala več začigalnih eksplozivnih bomb, ki so delno padle tudi na kopno na Orkneyskih otokih. Pet bomb je padlo v bližini neke kmetke hiše in so jo popolnoma porušile. Nekti civilist je bil pri tem lažje ranjen.

Očitvidci pripovedujejo, da so nemška letala so odigrala več začigalnih eksplozivnih bomb, ki so delno padle tudi na kopno na Orkneyskih otokih. Pet bomb je padlo v bližini neke kmetke hiše in so jo popolnoma porušile. Nekti civilist je bil pri tem lažje ranjen.

Očitvidci pripovedujejo, da so nemška letala so odigrala več začigalnih eksplozivnih bomb, ki so delno padle tudi na kopno na Orkneyskih otokih. Pet bomb je padlo v bližini neke kmetke hiše in so jo popolnoma porušile. Nekti civilist je bil pri tem lažje ranjen.

Očitvidci pripovedujejo, da so nemška letala so odigrala več začigalnih eksplozivnih bomb, ki so delno padle tudi na kopno na Orkneyskih otokih. Pet bomb je padlo v bližini neke kmetke hiše in so jo popolnoma porušile. Nekti civilist je bil pri tem lažje ranjen.

Očitvidci pripovedujejo, da so nemška letala so odigrala več začigalnih eksplozivnih bomb, ki so delno padle tudi na kopno na Orkneyskih otokih. Pet bomb je padlo v bližini neke kmetke hiše in so jo popolnoma porušile. Nekti civilist je bil pri tem lažje ranjen.

Očitvidci pripovedujejo, da so nemška letala so odigrala več začigalnih eksplozivnih bomb, ki so delno padle tudi na kopno na Orkneyskih otokih. Pet bomb je padlo v bližini neke kmetke hiše in so jo popolnoma porušile. Nekti civilist je bil pri tem lažje ranjen.

Očitvidci pripovedujejo, da so nemška letala so odigrala več začigalnih eksplozivnih bomb, ki so delno padle tudi na kopno na Orkneyskih otokih. Pet bomb je padlo v bližini neke kmetke hiše in so jo popolnoma porušile. Nekti civilist je bil pri tem lažje ranjen.

Očitvidci pripovedujejo, da so nemška letala so odigrala več začigalnih eksplozivnih bomb, ki so delno padle tudi na kopno na Orkneyskih otokih. Pet bomb je padlo v bližini neke kmetke hiše in so jo popolnoma porušile. Nekti civilist je bil pri tem lažje ranjen.

Očitvidci pripovedujejo, da so nemška letala so odigrala več začigalnih eksplozivnih bomb, ki so delno padle tudi na kopno na Orkneyskih otokih. Pet bomb je padlo v bližini neke kmetke hiše in so jo popolnoma porušile. Nekti civilist je bil pri tem lažje ranjen.

Očitvidci pripovedujejo, da so nemška letala so odigrala več začigalnih eksplozivnih bomb, ki so delno padle tudi na kopno na Orkneyskih otokih. Pet bomb je padlo v bližini neke kmetke hiše in so jo popolnoma porušile. Nekti civilist je bil pri tem lažje ranjen.

Očitvidci pripovedujejo, da so nemška letala so odigrala več začigalnih eksplozivnih bomb, ki so delno padle tudi na kopno na Orkneyskih otokih. Pet bomb je padlo v bližini neke kmetke hiše in so jo popolnoma porušile. Nekti civilist je bil pri tem lažje ranjen.

Očitvidci pripovedujejo, da so nemška letala so odigrala več začigalnih eksplozivnih bomb, ki so delno padle tudi na kopno na Orkneyskih otokih

Splošna mobilizacija tudi na Švedskem

LONDON, 9. aprila s. (Reuter.) Švedski radio javlja, da je odredila švedska vlada splošno mobilizacijo.

Nemška vojska pred Oslom

LONDON, 9. aprila s. (Reuter.) Po zadnjih poročilih so nemške vojne ladje izkrcale vojaštvo v Oslofjordu. Ni še znano, če je bil zaseden tudi Oslo port.

LONDON, 9. aprila s. (Reuter.) Nor-

veški poslanik je zjutraj posetil zunanjino ministrstvo in se posvetoval skupno z zunanjim ministrom lordom Halifaxom in francoskim veleposlanikom Corbinom.

LONDON, 9. aprila s. (Reuter.) Potrjujejo, da je skoraj vso Dansko že dopoldne zasedlo nemško vojaštvo. Nemške ladje so izkrcale čete ob raznih točkah ob Velikem in Malem Beltu. Nemško vojaštvo sedaj napreduje v notranjost danskih otokov. Tudi otok Zeland je bil zaseden.

Nemška vojska v Kodanju

LONDON, 9. aprila s. (Reuter.) Po uradnem nemškem poročilu je bil Kodanj polnoma zaseden ob 8. uri zjutraj.

Kodanj, 9. aprila j. (Havas) Kakor poročajo z merodajnih strani, se je izvršila okupacija Danske po nemških četah v nekaj urah ter ni prišlo nikjer do kakega vojaškega spopada.

Washington, 9. aprila j. Dansko poslaništvo v Washingtonu je dalo spričo okupacije Danske naslednjo izjavo:

Zasedba Danske po nemški armadi je hud udarec za nas vse. To nemško dejanje je skoraj neverjetno in tem bolj neverjetno zaradi tega,

ker napad na nas nuskakor ni bil izvran. Zadnje leto je dala Danska Nemčiji ponovno vse svoje zagotovitve, da ne bo pristopila k nobenemu bloku, ki bi bil kakorkoli usmerjen proti Nemčiji oziroma proti zasedbi nemškega teritorija. Kot protiodgovor je dobila Danska od Nemčije zagotovilo, da bo Nemčija vedno spoštovala neodvisnost danskega teritorija.

PARIZ, 9. aprila i. (Havas) Kodanska radijska postaja je ob 0.45 uri prekinila svojo oddajo. Napovedovalec je objavil, da so nemške čete prešle na Dansko in da je dansko poslaništvo potrdilo te vesti.

Nemško sporočilo

Danski in Norveški

BERLIN, 9. aprila i. Vrhovna nemška komanda je dala ob 11.30 objavila naslednje:

Dala ob 5.15 so nemške motorizirane čete in oklopni vozovi prekoračili nemško mejo na Danskem pri Flensburgu in Tonderju in se nato pomikale v severni smeri proti Aaherau.

NEMŠKA MEJA, 9. aprila j. (Havas) Dopoldne ob 9.45 je nemški radio prekinil svoj glasbeni program ter objavil, naslednjo vest:

Dansko in Norveško smo vzeli pod zaščito nemške armade. Dedatno ki tej vesti je nemški radio objavil še komentar, čigav glavna misel je, da je bila Nemčija prisiljena k vojaški okupaciji Norveske, ker ni pokazala dovolj energije v svojem protestu proti položitvi angleških min v svojih teritorialnih vodah. Razen tega je bila Nemčija prisiljena podvzeti ta ukrep, da definitivno iztrga nordijske države iz vojaških načrtov Angleja.

BERLIN, 9. aprila j. (DNB). K pravotnemu komunikatu o vkorakanju nemške vojske na Dansko je nemško vrhovno poveljstvo izdalo dodatno poročilo, ki pravi:

Zjutraj so nemške motorizirane in oklopne čete prekoračile nemško-dansko mejo v bližini Flensburga in Tonderja ter so napredovali preko Apenrode in Nebesjberga proti severu. Obzori so nemške čete prispele do Velikega Belta ter so se izkrcale pri Korsorju in Nyborgu, v kolikor so bile tjakaj dirigirane preko Nemunda. Motorizirane in oklopne čete so se pripeljale v trajekti do luke Gedserja ter so od tod nadaljevale pohod proti severu. Istočasno so nemške čete zasedle pristanišče Verdinhorg v južnem delu otoka Zeeland. Prav tako ob zori so se nemške čete izkrcale tudi že v Kodanju. Najprej so zasedle iCtadelo ter vse ra-

diske postaje. Ob 8. zjutraj je bil ves Kodanj že v nemških rokah.

Izredna seja angleške vlade

LONDON, 9. aprila s. (Reuter.) Zjutraj ob 4.30 se je sestala angleška vlada k izredni seji. Navzoči so bili tudi vsi šefi angleških obrambnih ministrstev. Dopoldne bo podal Winston Churchill v parlamentu izjavo o položaju.

V Parizu se je sestala francoska vlada k izredni seji.

Sklep angleške in francoske vlade

LONDON, 9. aprila s. (Reuter.) Angleško zunanje ministrstvo je objavilo ob 12.15 izjavo, ki pravi, da sta angleška in francoska vlada že podvzeli vse potrebne vojaške in mornariške ukrepe, da pomagata Norveški, da odbijeta nemški napad nanjo, in sicer tem prej, ker pravi nemška vlada, da je bil napad izvršen na Norveško zato, ker so bile zavezniške mine položene v norveških vodah.

Sklep o angleški in francoski pomoči Norveški je bil sprejet na jutranjih sejah angleške in francoske vlade.

Opoldne se je angleška vlada zopet sestala k seji.

Zavezniška pomoč Skandinaviji

LONDON, 9. aprila j. (Reuter.) Po temeljiti proučitvi položaja, ki je nastal po zasedbi Danske s strani nemških čet ter zaradi ogrožanja Norveške sta se francoska in angleška vlada po temeljiti izmenjavi misli odločili nuditi Norveški vso svojo pomoč.

Göbbels odgovarja

Berlin, 9. aprila i. Davi ob 10.30 je minister dr. Göbbels objavil po radiu naslednjo spomenico, poslano danski in norveški vladam, v kateri je med drugim rečeno:

Po informacijah nemške vlade sta načerali Anglija in Francija ekspedicijo na Finsko, porabili kot sredstvo za napad na Nemčijo. Nameravali sta poslati svoje čete preko Skandinavije tudi proti volji skandinavskih držav. Predvsem pa zasesti Narvik in prekiniti s tem dovoz železne rude v Nemčijo. Prav tako sta načerali zasesti v Skandinaviji več oporišči, da jih uporabita za bojni napad na Nemčijo. Angleška in francoska vlada sta zadnje čase tudi ponovno objavili, da ne poznata v se danji vojni neutralnosti in da morajo vse neutralne države stopiti na njuno stran.

Zadnje dni so se konkretna poročila o načeravani okupaciji skandinavskih držav s strani angleške in francoske vojske vedno bolj množila. Skandinavskie države tem poskusom niso nasprotovale, temveč so celo dopuščale najbolj flagrantne kršitve svoje neutralnosti.

Nemška vlada pod nobenim pogojem ne bo trpela, da bi postala Skandinavijo vojno področje in da bi bilo dansko ljudstvo direktno ali indirektno zlorabljeni proti Nemčiji. Nemčija ni bila voljna, da milno gleda, kako skušajo zavezniški razširiti vojno na Skandinavijo. Nemška vlada je danes odredila, naj nemška vojska vko-

Danes bo otvorjen Italijanski kulturni institut

Kot samostojen in svoboden kulturotvoren narod pozdravljamo ustanavljanje tujih kulturnih zavodov

Ljubljana, 9. aprila

Ljubljana ima že nekaj kulturnih zavodov, kar lahko imenujemo instituti tujih kulturnih narodov, kakršna ustanavljajo v inozemskih kulturnih središčih, da bi tako ustvarili boljše in globlje kulturne stike. Naravno je bilo, da so naši kulturni javni delavci takoj po svetovni vojni in načudovanju sprejeli kulturne poslanike Francije in Anglije. Francoski institut in Angleško društvo sta bili prvi inozemski kulturni instituciji, za kateri se je Ljubljana navdušila. Zlasti Francoski institut je opravil v zadnjih 20 letih pomembno kulturno nalogu. Njemu gre zahvala, da se je Ljubljana kulturno usmerila proti Franciji in se začela s pridom in velikimi uspešnimi oplojevati s kulturnimi dobrinami velike zapadne demokracije.

Tudi naša sosedja Italija se je tako po vojni prizavljala navezati kulturne stike z Ljubljano, toda začetnega uspeha ni bilo zaradi izvestnih političnih razmer. Danes popoldne po slovensko otvorjen v Ljubljani tudi Italijanski kulturni institut (Instituto di Cultura Italiana). V skladu s pristojljivo pogodbo med našo državo in Italijo in po sporazumu med beogradsko kulturno institucijo, ki je bila dobro in vredno samo to, kar je tujega. Prav zaradi tega smo sami sebi upravičeni očitali, da smo narod s suženjsko miselnostjo in ta očitek je padel na nas dostikrat tudi iz ust tujev, ki so imeli priliko spoznati naše življenje. Z osobo temenjem in osamosvojitvo po svetovni vojni se je prilenil tudi v tem pogledu med nam veliko preporodno delo, ki je že rodilo lepe sadove, vendar pa še ni končano v celoti, kajti tako narodno vzgojeno delo se opravi v dveh desetletjih. Z veseljem pa lahko ugotovimo, da so položeni temelji za preporod v tem pogledu in da se za radi tega lahko kot svobodni samostojni in kritični ljudje seznanjam s kulturnimi in vsemi drugimi vrednotami drugih narodov, ne da bi zaradi tega mogla trebeti naša demokratično usmerjena življivska miselnost.

Zaradi tega je prav, da se ljubljanska kulturna poslanstva tujih držav spoprijenjuje te dni z Italijanskim kulturnim institutom. Ne samo posamezniki kakor je bilo do deslej, tudi širši naši kulturni krog, bodo imeli priliko seznanjati se s kulturnimi vrednotami, ki jih je ustvarila klasična in moderna Italija, prav tako pa bo omogočeno nam, da naši sosedi pokažejo na isti način, kaj smo mi usvarjali na polju kulture, v našem slovstvu, v naši glasbeni kulturi.

Danes, ko otvarjamo v Ljubljani Italijanski kulturni institut, še prav posebno vročo želimo, da bi naši poklicani kulturni delavci takoj pripravili načrt za slovensko jugoslovensko kulturno udejstvovanje v Italiji. Ne smemo pozabiti na želeno reciprocitet, ki je podlagal za vzajemno kulturno sodelovanje med nami in Italijo. Od nas je odvisno, kako bomo mi izpolnili to našo važno kulturno propagandno delo pri naši sosedi.

Občni zbor bežigrajske CM podružnice

Prvi redni občni zbor te podružnice je pokazal njen lepo urejeno narodno obrambno delo

Ljubljana, 9. aprila

V soboto je bil v prostorih televodnici Sokola III. dobro obiskan I. letni občni zbor bežigrajske podružnice CMD. Predsednica Minka Govekarjeva je pozdravila vse zborovalece, a se posebno iskreno zastopnike glavnega Družbe sv. Cirila in Metoda ter vse podružnice bežigrajske. Pozvala je vso našo javnost požrtvovanemu delu, da rešimo vse svoje življenjske prostore svojemu domu in rodu, da občuvamo svoje narodne manjšine stamatne potujevanja. Poučujmo našega delavca in kmeta v ljubljini do domovine in materine besede, da se rešimo tuje propagande, ki je do naše svobode vihtela svoj bit nad našim narodom in nas potujevala na naših rodnih tleh, kjer še danes kradejo tuje naš slastni krib in vse prizorne dobrine, da potolažijo svoje disciplinirane želodce in razboljene žive. Bodimo povsod ponosni Slovenci, svobodni Jugosloveni in odločni Sloveni, ki poznamo svoje geslo: »Mal položi dar – domu na oltar!«

Tajnica Ojda Pavlin je poročala o obnovem delu v prvem našem poslovнем letu, ki nam je dalo 234 članov. V 11. sejah in nesteth seštevkih smo imeli debatne pomenke o Srebrjenju jugoslovenskega mesečnika, pobiranju članarine in denarnih prispevkov ter naših pridredbit. Pri predravnih nas je odbornica Marta Zužková vodila po Bolgarskem in nam opisovala njenje naravne krasote, a učitelj Ostanek Fran nam je popisoval nacionalne borbe na Kočevskem, kjer smo utrdili svoje narodne postojanke. Najlepše delo pa je bil Ciril-Metodov pevski večer v bežigrajski šolski televodnici, kjer so naše načne pevke in pevci-umetniki nudili po vsebinu in iz-

vedbi kvalitetno dovršen pevski koncert v blagor naše obmejne dece. Odbornice so prodale mnogo naših narodnih razglednic ter z njimi izpodrinile tuje ničredno blago s katerim si polnijo žepe naši sovražniki. Izrekli smo: »Jutro v »Slov. Narodu« zahvalo za priobčevanje društvenih novic in propagandnih dopisov, kakor tudi Sokolskemu društvu Ljubljana III za prepustitev društvenih prostorov.

Blagajničarka Demšar Marija je podrobno poročala o našem denarnem prometu in konstatirala, da smo izpali v prvem poslovнем letu glavnega Družbi sv. C in M. 7069.25 din kar stejemo v čast rodoljubnega Bežigrajcem z željo, da v 1940. po dvojili svojo požrtvovanost.

Odbor je dobil razrešnico, blagajničarka pojavovala.

Mnogo smernic narodnega obrambnega dela so nam dali pravosteni inž. Maškovec, predsednici podružnic Potočnikova in Govekarjeva, kakor tudi predsednika Šentpetrske in Šentjakobske podružnice Rajko Turk in Ivan Strukelj in drugi.

Daljšo razpravo o delu Ciril-Metodove družbe nam je lepo povedal učitelj Fran Ostanek in vsi smo zahoteli v svojih srčih, da bi ponchal pojavu naših v Korintu, ob Jadranu in Soči.

Soglasno je bil izvoljen prejšnji odbor s predsednikom Govekarjevo Minko, pomnenje z nekaj članicami naših uglednih bežigrajskih narodnih delavk.

Stevni dinar je vrgel podružnici 130 dinarjev in predsednica je zaključila zborovanje s pozivom, da se zberemo vsi rodoljubni Bežigrajci pri tem organiziranem narodno obrambnem delu. Tako budi!

Skladni so zelo izvedbeni delovnički

člani, ki so vse naši delavci, da bodo

postaneti naši delavci, da bodo

DNEVNE VESTI

— Večer slovenske književnosti v Zagrebu. Društvo hrvatskih književnikov priredi v petek v Malem gledališču v Zagreb, večer slovenske književnosti. Po krati hgovorih predsednika Društva hrvatskih književnikov dr. Ilje Jakovljevića in predsednika Društva slovenskih književnikov prof. Frana Klobarič predstavlja slednji pravak slovenske književnosti, ki bodo čitali odlokom iz svojih del. Zanimanje za to kulturno prireditve je v Zagrebu zelo veiko. Po književnem večeru priredi občinski komisar Matja Starčević gostom na čast večeru v hotelu Esplanade.

— Živahn izvoz lesa. Zaradi nerednega pomorskega prometa je prejšnje mesece nekoliko zaostal izvoz lesa v prekomorske države. Zdaj pa ga zoper živahnji izvoz tudi po morju. Največ lesa po morju izvazamo v Južno Ameriko (Argentino). Na prvem mestu v izvozu našega lesa je pa seveda Italija. Zadnje čase izvazamo precej lesa tudi v Grčijo.

— Prve podražitve industrijskega blaga, ki spada pod uredbo o kontroli cen. Po uredbi o kontroli cen ni dovoljeno podražitev blaga, ki je uvrščeno pod nadzorstvo cen živiljenjskih potrebskih, dokler predloga za podražitev ne prouči pristojna oblast in sicer banska uprava. Banska uprava dravske banovne je pred dnevi izdala prva dovoljenja za podražitev nekaterih in industrijskih izdelkov živilske stroke in blaga, ki je uvedeno v listo živiljenjskih potrebskih. Tako je dovoljenje podražitev sladne kave »Zika« v zavitkih po pol kg od 11,75 na 13 din, v zavitkih 1 petinke kg od 12,72 na 14 din in v zavitkih po pol kg od 9 na 10 kg (razne kvalitete). Prav tako je dovoljenje podražitev praznega jemelja. Podjetje »Persle«, d. o. z. iz Celja je zaprosilo za dovoljenje, da sme podražiti pralni prasek »Persle« v nadzorni pragi. Tudi ta podražitev je dovoljena.

— Enodinarski kovanici izgube veljavo. Narodna banka kraljevine Jugoslavije opozarja vse zahtevrane, da bodo na osnovi sklepov finančnega ministrstva enodinarski kovanici prenehali biti z 20. aprilom 1940 zakonito placično sredstvo. Zarad tega se pozivajo vsi, ki imajo takve kovanice, naj jih čim prej zamenjajo pri blagajnah Narodne banke ali državnih finančnih ustanov.

— Prizad je kupil desetek 120 vagonov vina in 80 vagonov žganja. Odtek je privilegirana izvozna družba začela interverirati na tržištu z vino in žganjem, se je položaj znatno izboljšal. Prizad je dosegel že o kupil okrog 120 vagonov vina in sicer v glavnem v vinorodnih okoliših Srbije in Hrvatske. Vino se je medtem podražilo na 5 do 7 din pri stopnji alkohola. Žganje izkupe Prizad v Srbiji. V Bosni ni potrebno posredovanje, ker so tam cene dovolj visoke. Prizad še nakupuje žganje nadalje; doslej ga je nakupil 80 vagonov.

— Zasedanje medparlamentarne unije. Nasad delegacija, ki se je udeležila zasedanja medparlamentarne unije v Lugu. Se je po končnem delu vrnila v Beograd. Med zasedanjem unije sta delali dve sekcijsi, gospodarska in politična. V politični sekcijsi so razpravljali o vprašanju organizacije držav po vojni, gospodarski sekcijsi pa o vprašanju prehoda iz vojnega v gospodarstvo v mirni dobi. Dela v obeh sekcijsih so se udeležili naši delegati Stojan Cirić, Dušan Pantić, Vuković, Sarnečić in Fran Smođić. Približenje zasedanja me-parlamentarne unije bo v treh mesecih, kraj zasedanja pa bo objavljen na-knadno.

— 1500 hiš je porušila voda. Včeraj po-poldne je prispel v Novi Sad vojni minister general Nedić, da si ogleda zaščito Novoga Sada in Petrovaradina pred poplavami. Civilnemu prebivalstvu je p. h. tala na pomoč tudi vojska, ki utrijeva nasipe in re-suje ljudi iz ogroženih hiš. Samo v Adamovčevem naselju je voda porušila nad 1500 hiš in škodi znaša tu okrog 30.000.000 din. Iz hiš se je moralo izseliti nad 15.000 ljudi. To so večinoma siromašni ljudje, ki nimajo niti najpotrenejše za življenje. Mno-je so spravili v sole in druga javna poslopja, na nad 3000 se jih pa mora še vedno stikati po vazonah. Vlada je dala zaenkrat po poplavi prizadetemu prebivalstvu 4.500.000 din podpore.

— Vremenska napoved pravi, da bo manj oblačno, spremenljivo vreme. Včeraj je znašala najvišja temperatura v Beogradu in Spili 15, v Dubrovniku 14, v Ljubljani in Rabu 10, na Visu 9, v Mariboru 8,4, v Zagrebu 7, v Sarajevu 5. Davi je kazal barometer v Ljubljani 761,4, temperatura je znašala 0,0, na aerodru-mu -3,3 C.

— Sneg na bosanskih planinah. V nedeljo je postal v Bosni precej hladno in včeraj zjutraj so imeli v Sarajevu samo 3 sto-pine nad ničlo. V nedeljo in včeraj zjutraj je v Sarajevu snežilo. Po planinah je zapadlo precej snega, v dolinah pa sneg ni občezal.

— V eni noči oplenjeno vaško pokopališče. V vasi Buci pri Glini na Hrvatskem je bilo v eni noči oplenjeno pokopališče, na katerem ni ostal noben železen križ. Orožniki so kmalu našli pri nekem trgovcu s starim zelenom vse s pokopališča ukradene križe. Trgovec ni vedel, da križe ne sme kupiti, ker mu je prodajalec pokazal potrdilo občinske uprave, da je dovoljeno stare križe s pokopališča pro-dajati.

— Tragedija pravoslavnega duhovnika. V Požegi se je odigrala v hiši opankarja Mat. Stanojevića težka tragedija. Njegova hči Jovanka je bila dve leti in pot poročena s pravoslavnim duhovnikom Novakom Stojšićem. Zakon pa ni bil srečen in Jovanka se je nedavno vrnila s hčerkico k staršem Stojšiću ji je prigovarjal, naj se vrne k njemu in večkrat je prisel ponjo, toda vse je bilo zmanj. V soboto je zoper vršil v Požegi in je zeni zagrozil, da bo obratunal z njo, če se ne vrne k njemu. Jovankin oče je obvestil o tem policijo, ki je naročila Stojšiću, naj zapusti Požego. Stojšić je to storil. V Ploternici je izstopil iz vlaka, se preoblekel in vrnil v Požego. Tam je strejal na tasta in ga težko ranil v truhel. Videc, kaj je storil, si je pognal kroglo v srce.

— Sekiro ubil brata. V Irigu blizu Mitrovice je kmet Bogomir Bogojević v nedeljo s sekiro ubil svojega brata Gliša. Spra sta se bila zaradi grunta. Naprej je udaril Gliša brata z železimi vilami po glavi, potem pa je brat pograbil sekiro in razkalil Gliši glavo.

— Velike šteparje v Zagrebu. Zagrebska policija je prisla na sled večink šteparjima. Odtek je veliko afero tako imenovane »crne borze«. Šteparji so poslovili s faktivnim ameriškim čekom na 11.000 dollarjev in mato je manjšalo, da niso ope-harili nekega Zagrebčana za 600.000 din.

Imeli so krasno stanovanje 9 sob. Preiskava nadzoruje inšpektor finančnega ministra Sofronić.

— Dekle utevio v vodnjaku. V dalmatinski vasi Baljeu je odšla 17letna Anica Kokić včeraj zjutraj po vodo, pa se ni vrnila. Ko so prišle sosedje k vodnjaku, so našle Anico v njem že mrtvo.

Iz Ljubljane

— Ij opozorilo telefonskim naročnikom. Vljudno obveščamo vse telefonske naročnike, da pooteče 15. aprila rok plačila redne telefonske naročnine in dolžnih obrokov instalacije. Vsi telefoni, za katere naročnina ni do tega roka plačana, se morajo po predpisih telefonskega pravilnika začasno izključiti. Za ponovno vključitev pa se mora plačati pristojbina za ponovno vključitev 100 din. Naročniki so čekovne položnice pravočasno prejeli. Vse eventualne reklamacije naj se razstavljajo pošti Ljubljana I ali pa telefonično na št. 47.

Položaj ljubljanskega trgovstva

Službi je imelo Zbiranje trgovcev v Ljubljani svoj letošnji občni zbor

Ljubljana, 9. aprila

V Trgovskem domu je bila sноši 59. redna letna skupščina Združenja trgovcev v Ljubljani, ob prav lepe udeležbi članstva, ki je z veliko pozornostjo sledilo izvajanje v poročilom funkcionarjev.

Skupščino je otvoril predsednik g. V. Meden, ki je pozdravil vse zborovalec, zlasti pa častne goste, zastopnika župana m. s. g. Zvonimirja Lukiča, zastopnika obrtnega obštini komis. dr. Mihelčica, predsednika zbornice za TOI in Ivana Jelčina v tajniku dr. Plessa, predsednika trgovskih druženj, g. Staneta Vidmarja in tajniku dr. Pustiška, zastopnika družava vetrgevcev g. Zdenka Kneza, zastopnika družava »Merkur« g. Albinu Smerkolja, ravnatelja velesejma dr. Milana Dularja predsednika osrednje sekcije lesnih trgovcev g. Franca Skrbca, predsednika Društva trgovskih potnikov g. Janka Kreka, predsednika dobrodelnega društva »Pomoč« g. Karla Kregarja in zastopnika po-čošniškega zborna g. Alojza Sitarja. Pred prehodom na dnevni red se je predsednik spomnil med letom umrli tovarifev, katerih spomin so na-vzoči počastil z vyzikom: Slava jim!

Predsednik je obširno poročal o delu v preteklem poslovnem letu, ki je prineslo v vsakem pogledu prenove težkoče, kar je pa odraz dobe, v kateri živimo. Uprava združenja pa je bila povsod na mestu in je vse delo vodila vosten in v uspehom. Omenjal je skrb za onesnegle trgovske tovarise in trgovske nameščence posebno pri srcu pa je bil združenju naš trgovski podmladek. Združenje trgovcev v Ljubljani stopa letos v 106. letu obstoja in je torej prvo ter najstarejše združenje na naši mla-đi državi, ki je dalo pohod in iniciativi, da so se razvili združenja trgovcev ne le v naši ožji domovini Sloveniji, marveč tu-di širom naše države. Sedanja uprava je končno tudi rešila vprašanje lastnega doma. Predsednik je omemjal delo odsekov in pa več ogromno interno delo v združenju in so bila vsa njegova izvajanja spre-jeta s toplim odobravanjem in priznanjem.

Tajnički poročilo je podal g. Lojze Šmuc. Tačoj uvodoma je naglasil, da živimo v dobi stalnih presečenj tudi na gospodarskem polju. Ko torej ugotavljamo, da živimo in delamo v izrednih razmerah, je tudi razumljivo da so merodajni faktorji v preteklem letu manj upoštevali upravičene predloge in zahteve trgovcev in da so izredne prilike prinesle spet nove da-jatve. Vidimo, da je bil banovinski proračun za l. 1939-40 povišan približno za 15 milijonov, zvitan je tudi občinski proračun in sicer od 123 na približno 131 milijonov. Gospodarski krogi v Ljubljani prispevajo samo na mestni trošarini in uvozni pri-bližno 28 milijonov, na dokidab je direktno naš občin Maribor, na zborovanih, ki so pravkar minile.

Za pomočniški zbor je pozdravil zborovalec g. Sitar, želet zdržanju najlepše uspehe.

— Ij v Šentjakobskem gledališču bodo ponovili jutri zvečer in v soboto 13. t. m. ob 20.15 št riindvajsetic in poslednji za-bavno Nušičeve veseloigro »Ujež«, ki je imela nenašeden uspeh, saj so bile vse do sedanje predstave popolnoma razprodane. Ker je odšlo tudi pri zadnjem predstavi mnogo ljudi brez vstopnic, je uprava upo-štela želje stalnih obiskovalcev, ki spet niso dobili vstopnic, in se odločila se da predstava se igra v korist zgradbe Sokola II. Preskrbiti si pravodarno vstopnice, ker jih na dan predstave ne boste ved dobili.

— Ij z velikim uspehom je že ponovno nastopil pred našim koncertnim občinskim francoski violinist Robert Soetens. Je najidejni propagator francoske glasbe, poleg tega pa resnično velik umetnik, ki mojstrsko obvlada svoj instrument. Zato je povsod, kjerkoli nastopa izredno cenjen in priljubljen. V Ljubljani bo koncertiran v ponedeljek ob 15. t. m. v veliki Filharmonični dvorani. Začetek točno ob pol 9. ur zvečer.

— Ij Zbiranje pustolovščine je ponovno obveščamo vse telefonske naročnike, da pooteče 15. aprila rok plačila redne telefonske naročnine in dolžnih obrokov instalacije. Vsi telefoni, za katere naročnina ni do tega roka plačana, se morajo po predpisih telefonskega pravilnika začasno izključiti. Za ponovno vključitev pa se mora plačati pristojbina za ponovno vključitev 100 din. Naročniki so čekovne položnice pravočasno prejeli. Vse eventualne reklamacije naj se razstavljajo pošti Ljubljana I ali pa telefonično na št. 47.

— Ij V Šentjakobskem gledališču bodo ponovili jutri zvečer in v soboto 13. t. m. ob 20.15 št riindvajsetic in poslednji za-bavno Nušičeve veseloigro »Ujež«, ki je imela nenašeden uspeh, saj so bile vse do sedanje predstave popolnoma razprodane. Ker je odšlo tudi pri zadnjem predstavi mnogo ljudi brez vstopnic, je uprava upo-štela želje stalnih obiskovalcev, ki spet niso dobili vstopnic, in se odločila se da predstava se igra v korist zgradbe Sokola II. Preskrbiti si pravodarno vstopnice, ker jih na dan predstave ne boste ved dobili.

— Ij Zbiranje pustolovščine je ponovno obveščamo vse telefonske naročnike, da pooteče 15. aprila rok plačila redne telefonske naročnine in dolžnih obrokov instalacije. Vsi telefoni, za katere naročnina ni do tega roka plačana, se morajo po predpisih telefonskega pravilnika začasno izključiti. Za ponovno vključitev pa se mora plačati pristojbina za ponovno vključitev 100 din. Naročniki so čekovne položnice pravočasno prejeli. Vse eventualne reklamacije naj se razstavljajo pošti Ljubljana I ali pa telefonično na št. 47.

— Ij V Šentjakobskem gledališču bodo ponovili jutri zvečer in v soboto 13. t. m. ob 20.15 št riindvajsetic in poslednji za-bavno Nušičeve veseloigro »Ujež«, ki je imela nenašeden uspeh, saj so bile vse do sedanje predstave popolnoma razprodane. Ker je odšlo tudi pri zadnjem predstavi mnogo ljudi brez vstopnic, je uprava upo-štela želje stalnih obiskovalcev, ki spet niso dobili vstopnic, in se odločila se da predstava se igra v korist zgradbe Sokola II. Preskrbiti si pravodarno vstopnice, ker jih na dan predstave ne boste ved dobili.

— Ij Zbiranje pustolovščine je ponovno obveščamo vse telefonske naročnike, da pooteče 15. aprila rok plačila redne telefonske naročnine in dolžnih obrokov instalacije. Vsi telefoni, za katere naročnina ni do tega roka plačana, se morajo po predpisih telefonskega pravilnika začasno izključiti. Za ponovno vključitev pa se mora plačati pristojbina za ponovno vključitev 100 din. Naročniki so čekovne položnice pravočasno prejeli. Vse eventualne reklamacije naj se razstavljajo pošti Ljubljana I ali pa telefonično na št. 47.

— Ij Zbiranje pustolovščine je ponovno obveščamo vse telefonske naročnike, da pooteče 15. aprila rok plačila redne telefonske naročnine in dolžnih obrokov instalacije. Vsi telefoni, za katere naročnina ni do tega roka plačana, se morajo po predpisih telefonskega pravilnika začasno izključiti. Za ponovno vključitev pa se mora plačati pristojbina za ponovno vključitev 100 din. Naročniki so čekovne položnice pravočasno prejeli. Vse eventualne reklamacije naj se razstavljajo pošti Ljubljana I ali pa telefonično na št. 47.

— Ij Zbiranje pustolovščine je ponovno obveščamo vse telefonske naročnike, da pooteče 15. aprila rok plačila redne telefonske naročnine in dolžnih obrokov instalacije. Vsi telefoni, za katere naročnina ni do tega roka plačana, se morajo po predpisih telefonskega pravilnika začasno izključiti. Za ponovno vključitev pa se mora plačati pristojbina za ponovno vključitev 100 din. Naročniki so čekovne položnice pravočasno prejeli. Vse eventualne reklamacije naj se razstavljajo pošti Ljubljana I ali pa telefonično na št. 47.

— Ij Zbiranje pustolovščine je ponovno obveščamo vse telefonske naročnike, da pooteče 15. aprila rok plačila redne telefonske naročnine in dolžnih obrokov instalacije. Vsi telefoni, za katere naročnina ni do tega roka plačana, se morajo po predpisih telefonskega pravilnika začasno izključiti. Za ponovno vključitev pa se mora plačati pristojbina za ponovno vključitev 100 din. Naročniki so čekovne položnice pravočasno prejeli. Vse eventualne reklamacije naj se razstavljajo pošti Ljubljana I ali pa telefonično na št. 47.

— Ij Zbiranje pustolovščine je ponovno obveščamo vse telefonske naročnike, da pooteče 15. aprila rok plačila redne telefonske naročnine in dolžnih obrokov instalacije. Vsi telefoni, za katere naročnina ni do tega roka plačana, se morajo po predpisih telefonskega pravilnika začasno izključiti. Za ponovno vključitev pa se mora plačati pristojbina za ponovno vključitev 100 din. Naročniki so čekovne položnice pravočasno prejeli. Vse eventualne reklamacije naj se razstavljajo pošti Ljubljana I ali pa telefonično na št. 47.

Pravljični svet 2000 m globoko v morju

V kremenčasti obli se namerava slavni biolog William Beebe spustiti v morske globine, kjer bo opazoval čudovite morske živali

Na Kongresu Zoološkega društva v New Yorku je slavni biolog William Beebe v svojem referatu med drugim izjavil: »Človek je proučil najbolj divje in najbolj nedostopne kotičke zemlje, tvegal je svoje življenje, da bi premagal najvišje vrhove Himalaje in Kordiljer, z letalom se je dvignil v stratosfero, toda zd si, da so raziskovalci in osvajalci pozabili na čudeže, ki jih krejijo v sebi globine morja. Znanost je predolgokratje bila prodiranjem v oblast večne noči. S prijateljem sva sklenila predreti v morske globine, morda najučakajo tam velike neznanje nevarnosti. Vsi moji prejšnji potopljalski poskusi, ki me morda niso priveli tako globoko, mi pa niso pozabili kaj vse sem videl v morju in kakne čarobne vteze so napravile name morske globine s svojim čudovitim življenjem.

William Beebe

Beebe ni pretiraval. On je res edini človek na svetu, ki je prodri globoko v morje, kjer je tudi pridno fotografiral. Leta 1934 se je spustil s svojim sotrudnikom Otisom Bartonom 900 m pod morsko gladino. Če pomislimo, da se lahko spusti potopljaj z najmodernejsimi pripomočki samo 30 m globoko v morje, ker bi ga sicer voda stlačila, da bi se hotel potopiti še globlje in da gredo potopljalske kamere največ 75 m globoko, lahko presodimo, kaj pomeni globina 900 m. Beebe je ostal s svojim spremjemvalcem v tej globini več minut. Posnel je

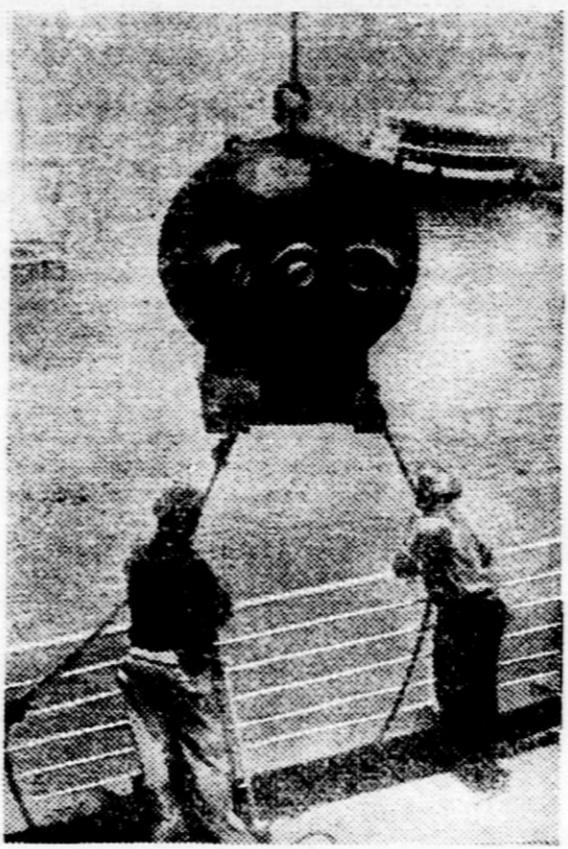
film, ob katerem je strmeval ves kulturni svet.

Zdaj pa hoče Beebe svoj potopljalski rekord prekosti in spustiti se 2.000 m globoko v morje. Ce bi se spustil s svojim prijateljem tako globoko brez posebnih zaščitnih naprav bi nosil vsak izmed njih na svojih ramenih in glavi vodni stop, težak približno 4.000 ton. Učenjaka se namerava spustiti v morske globine v poseben obli premerom 2 m. Ta obla bo morala prenesti pritisak okrog 20.000 ton. Lahko si mislimo, da bi niti že lečelo niti jeklo ne preneslo tako strašnega pritiska. Beebe in Barton sta si dala zato zgraditi oblo iz 8 cm debelega aluminija. Njeno ogrodje bo utrjeno še z rudinskiim kremencem, najdržnejšo in najdornejšo snovjo, kar jih poznamo. Na treh kakor roka debelih jeklenih kablih bo obla spuščena v globine velikega oceana. V enem kablu bo telefonika žica, po kateri bo Beebe nepreravno v zvezi z ladjo. Razen neobhodno potrebnih s kislom napomjenit bomb, ki jih vzame seboj, da bo lahko v morskih globinah dihal, bosta v obli še dva mogotna žaromet. V morskih globinah namreč vlažna večna tema. Brez umetne razsvetljave bi filmski in fotografski aparati ne mogli opraviti svojega dela.

Ce pravimo večna tema, je s tem prav za prav rečeno nekoliko preveč. Solni žarki gotovo ne prodrijo tako globoko v morje, vendar si pa zna narava tudi tu pomagati sama. Mnoge morske živali, živeče zelo globoko v morju imajo fosforestrejajoče izrastke ali tipalke, ki širijo precej daleč naokrog čarobno modrikraju luč. Druge živali proizvajajo celo v svoji koži nekakšno električno energijo, ki se tudi spreminja v svetlobi. Te morske živali se lepo leskečejo. Med njimi so take, ki so naravnost podobne električnim žarnicam. Naravoslovci jih imenujejo Otonophora. Beebe in Barton sta na lastne oči videla mnogo teh čudnih živali. Videla sta tudi majhne mehkužce, ki širijo okrog sebe močno svetlobo vseh barv. Beebe je nazval te živalice thaumatomlampas ali čarobne lučke.

Na morskem dnu živeče živali nimajo oči, ker jih itak ne potrebujejo. Pač pa imajo izredno dobro razvit tip. V stožcu Beebejevega reflektorja so se premikale, kakor da sploh ni nobene svetlobe, toda drgetanje njihovih teles je kazalo, da čutijo nezmatno topoto, povzročeno po žarometu. Naše domnevne o živalih v morskih globinah se daleč ne obsegajo tega, kar v resnicu morje krije v sebi Neštete, resam

podobne živalice so se trdno vgnezdale v pesku in skalah, kjer iztegujejo svoje tipalke, da love črve in druge manjše živalice. Druge, takozvane crinoidi se leskečejo v pestrih barvah in dobivajo najčudnejše oblike, da privabijo k sebi različne morske živali, da jih pozira ali bolje receno s svojimi sesalkami izsejajo. Največje živali, ki jih je videl Beebe v morskih globinah, ogromni ostuden polipi, niso večji od teleta. V splošnem globoku v morju posebno velikih živali ni. Vprašanje je seveda, kaj bo našel Beebe, ce se mu posreči spustiti se 2.000 m pod morsko gladino.

Beebejeva gondola

Zdaj ni mogoče nobene živali iz morskih globin prinesi na površje ne žive ne mrtve. Njihova telesa so namreč prilagojena ogromnemu vodnemu pritisku, njihove kosti razvijajo izredno močan protipritis. Na zemlji je pa pritisk razmeroma neznaten in zato vse živali iz morskih globin takoj potijo, čim jih dvignemo iz vode. Približno tako bi se zgodilo človeku, če bi prišel v brezplačno stratosfero. Treba se je torej zadovoljiti z Beebejevimi filmi, ki nam omogočajo vpogled v pravljični svet morskih globin.

tekoča goriva, jim je odgovorila na vlogo, odpisano že 29. februarja, 13. marca, a odgovor je prispeval šele 18. V odgovoru je rečeno, da uprava državnih monopolov nima zakonske možnosti določati odstotka prodajalcem, češ to je stvar svobodnega sporazuma med interesenti. Prav tako ne more prisiliti petrolejskih družb, komu naj prodajajo bencinsko mešanico, češ to je zasebna zadeva samih družb. Tudi časa praje uprava ne more spremeniti, češ predpisani je z uredbo in konec. Kar se tiče imenovanja zastopnika trgovcev v odbor za določanje cen bencinu, pa uprava monopolov zoper ni pristojna, češ ta odbor deluje pod finančnim ministrstvom.

Odgovor je bil torej povsem negativen. Ce ne more nič spremeniti uprava državnih monopolov, ki je edina pristojna kot nadzorna oblast nad prodajo tekočih goriv, na koga naj bi se trgovci še obrnili?

V začetku tega meseca so bili povečani obroki bencinske mešanice na nakaznice. Prodajalci pa se vedno niso začeli prodajati bencina na črpalkah. Doslej so bencin na drubo prodajali le podzakupniki petrolejskih družb in družbe same na svojih črpalkah. Nekateri porabniki tekočega goriva so gojili nekakšno nerazpoloženje proti prodajalcem tekočega goriva, ker so misili, da dočelo je še vedno prodajati samo radi tega, ker skušajo dosegiti večji zasluzek na račun podražitve bencina. Prodajalci so začeli razmisljati, ali naj bi začeli zoper prodajati bencin, zdaj ko so dovoljeno večje količine. Mnogi bi še sicer najbrž ne mogli kriti režije ter bi morali delati zastonj. Toda vedno imajo pred očmi, da nikakor ne gre le za njihov zasluzek, temveč predvsem za to, da bi petrolejske družbe ne doble monopolja še za nadrobno prodajati bencina. Ko bi bili izpodprtjeni vsi prodajalci, bi bili porabniki tekočega goriva prepričani povsem na milost in nemilost družbam, ki bi lahko navajale cene. Da bi do tega ne prišlo vsaj tako kmalu, če je že tudi to mogoče, so se naši trgovci odločili, da bodo kmalu zoper začeli prodajati bencinsko mešanico na svojih črpalkah. S tem ni rečeno, da so se odrekli svojega boja,

za Michelino na morski obali. Podoba mladega dekleta, kako je stala naslonjena na ograjo terase, pogled njenih sladkih temnih oči, njen glas, besede iz njenih ust, vse to se stopalo med njega in med starimi, ko je skušal razmisljati, kako bi mogel verjeti, da je prišlo med Valcor in Ferneuse do popolnega razkola. Morda se bo nesporazum kmalu razobil. Markiza se bo gotovo opravičila njegovi mati.

In Gaetana je res dobila pismeno opravičilo. Čim je prečitala pismo, je poslala po sina. Laboratorij mladega grofa de Ferneuse je bil v posebnem paviljonu, precej oddaljenem od stanovanja. Okolnost, da so bile potrebne posebne naprave in da je bilo treba prekladati nevarne snovi in končno tudi samota, potrebna pri poskusih, vse to je kazalo na to zavetišče.

Ko mu je prišel sluga povedat, da bi rada govorila z njim gospa grofica, je dal Herve nekaj navodil svojemu pomočniku, sinu istega domačega kraja, hrepenečemu po znanju, toda preveč siromašnemu, da bi mogel študirati. Potem si je mladi učenjak umil roke, oškropljene s kislinsami, zamenjal svojo blizu, v kateri je delal, s kratkim suknjičem in odšel domov. Srce mu je močno utripalo, ko je vstopil v rodbinsko sobico v prvem nadstropju, kjer se je tako živila. Mu je zdelia manj težka od pogovora, ki ga je imel

temveč nasprotno, da ga bodo vztrajno nadajevali, kajti sicer bi sploh več ne produžili tekočega goriva. Ta boj bo zahteval žrtve predvsem od njih. Pričakovati smemo, da jih bo javnost vsaj dosledno moraino podpirala.

Kako človek zaspí

Spanje in sanje spadajo med skrivnosti, ki jim znanost ne more do živoga. Težave so navadno v tem, da opazovalec ne more vedeti, kaj specifično človek v sanjah preživlja, na drugi strani pa človek po prebijenju ne more prav povedati, kaj se mu je sanjalo. Tako se opazovanje onejne samo na lastna doživetja. Učenjaki proučujejo lastne sanje in jih primerja s sanjam drugih ljudi.

Nevrolog neke ameriške univerze je predložil nedavno javnosti uspehe svojega dolga proučevanja spanja in sanj. Zanimivo je vprašanje, kako človek prav za prav za-

spi, kakšen je ta čudni prehod iz zavesti bedenja v nezavest spanja. To vprašanje je skušal ameriški učenjak pojasnil s pomočjo lastnih doživetij in izkušenj nekaterih svojih studentov. Človek zaspí v petih etapah. V prvi delujejo misli še zelo živahnino in se ukvarjajo vedinoma z dogodki dneva, ki ga prehite naše misli v nekakšnem skrajšanem in zgoščenem filmu. Logika deluje se povsem jasno. V drugi etapi se misli izpremeni v podobe in predstave, ki so še nekam jasne, ki pa vedno bolj obledenejo. V tem stadiju postane fantazija umetniško navdušenija ljudi najbolj aktivna. V tretji etapi človek že podleže moči sna, logika pa povsem odpove. Človek zvokov in glasov ne razločuje več dobro, odnosno jih zamenjava. Četrta etapa je dokaj neprizetna. Človeku se, recimo, zdi, da pada skozi okno ali iz visokega stolpa in naenkrat se ustraši. Vtasi se ustraši tako močno, da se znova zdrami. Šele po tej četrti etapi človek trdno zaspí. Normalno prebijenje gre nasprotno pot, tudi po etapah.

Vloga vojnega letalstva v totalni vojni

Zanimivo predavanje poveljnika gasilske čete KID Karla Luckmann na Jesenicah

Jesenice, 8. aprila

V sredo zvečer se je vršilo v Sokolskem domu na Jesenicah predavanje, katerega se je udeležilo nad 300 poslušalcev. Med njimi smo opazili vidne osebnosti tukajšnjega gospodarskega in kulturnega življenja, posebno častno pa so bili zastopani gasilci ter žene in dekleta, ki obiskujejo samaritanski tečaj, ki se vrši v jesenicki Šoli. Predaval je g. Karol Luckmann, poveljnik gasilske čete KID in banovinski instruktor za obrambo pred letalskimi napadi, o temi: »Vloga vojnega letalstva v totalni vojni.«

Predavatelj je v daljšem, lepo zasnovanem govor orisal način vojevanja v zraku v zadnji svetovni vojni. Predavatelj se je opiral na teorije in izjave velikih italijanskih, francoskih, angleških in nemških vojaških znanstvenikov in vojskovedov, ki so dokazovali, da bo bodočo vojno dobila tista vojska sila, ki bo obvladovala nevojno, obločilo letalstvo.

Governor nam je predložil ogromen razvoj letalstva v raznih evropskih državah v teku zadnjih let. V zvezi s sklopitnimi slikami nam je predložil lovsko letalo iz zadnje svetovne vojne, do današnjih modernih lovcev, do ogromnih bombarderjev, ki razvijajo brzino do 750 km na uro in ki imajo ogromen akcijski radij. Predavatelj nam je orisal vlogo letalstva v abesinsko-italijanski vojni, v španski državljanski vojni, v nemškem pohodu na Poljsko in v rusko-finski vojni. Predočil nam je, kako so letalci v navedenih vojnah za hrbtom sovražnih armad razbili nezavarovanov sovražna letališča, železniške postaje, cestne

in železniška križišča, mostove, trdnjave in industrijska središča ter s tem odrezali večne armade od njihovega zaledja. S tem so omogočili dovoz municije, orožja in življenja ter celo preprečili celotno mobilizacijo sovražnih armad. Obstreljevanje zaledja je močno demoraliziralo prebivalstvo, da je bilo lastnim armadam bolj v breme in napot, kot pa v oporo.

Totalna vojna predstavlja popolno iztrbljenje naroda, ki bo v tej gigantski borbi podlegel svojemu močnejšemu nasprotniku. V totalni vojni so angažirane vse sile narodov, ki so zapleteni v to vojno. V totalni vojni se uporablja vsa dovoljena in nedovoljena sredstva, ki vodijo h končnemu cilju vojne, ki se imenuje zmaga. Ker ni skoraj nobenih izgledov, da bi se pozicijo vojna na kopnem spremeni v premikajoče vojno, bo sedanjem vojno najbrž odločilo letalstvo.

Governor nam je naglasil, da se strahote in učinki letalskih napadov lahko zelo omeje, če bo organizirana učinkovita aktívna in pasivna obramba pred letalskimi napadi. Pri pasivni obrambi moramo sodelovati prav svi s tem, da se proti takim možnostim vsestransko pripravimo. Če ima miska svoje rove, da se v njih lahko skrije v slučaju nevarnosti, zakaj bi se ne pripravil človek za primer take velike nevarnosti. Mi te nevarnosti ne smemo prečenjevati in ne podcenjevati, temveč moramo gledati stvari realno v oči, s tem, da se za vsak primer pravočasno pripravimo.

Predavatelj je želil za svoje zanimivo in poučno predavanje gromko odobravati hvaležnih poslušalcev.

»Naša skrb za poahljeno deco«

Društvo so lani ustanovili člani ljubljanskega Rotary kluba

Ljubljana, 9. aprila

Naša javnost niti ne ve, da smo dobili novo humanitarno društvo »Naša skrb za poahljeno deco«, ki je imelo v sredu dne 3. t. m. svoj prvi redni občni zbor v dvorani TPD pod predsedstvom generalnega direktorja Skubeca.

Društvo so ustanovili šečlani ljubljanskega Rotary kluba z namenom, da bi zbrali kar največ sredstev, s katerimi bi društvo dalo podpore revnim in poahljenim ter okrepitev potrebnim otrokom, plačevalo zanje zdravniške in zdravilne stroške in skušalo ustanoviti poseben zavod za zdravje revnih poahljenih otrok ter jim pomagati na poti v samostojno življenje.

V razmeroma kratkem času svogega obstoja je društvo nabralo dobro do 100 tisoč din in je sklenilo, da bo podpore delilo za zdaj samo iz obresti našo zdravniške, čeprav so letalo večkrat preletela vso pot, kadar so romari najbrž krenili. Boje se, da jih sploh ne bodo mogli najti. Romarska karavana je krenila na pot pred dobrim mesecem iz Heddaza. Takrat so dvajset tam silni peščeni viharji. Romari so najbrž med viharjem zgrešili pot ali pa so postali žrtve fatamorgane, ki se pogosto pojavi v teh krajih.

Fatamorgana je optično atmoferični pojav, povzročen po nepravilnem lomljenju in totalnem odražanju svetlobnih žarkov v zračnih plastičnih različnih temperature. Tako človek predmete daleč za obzorem. Prebivalci arabske pustinje pravijo fatamorgani Bacher el Ifrid ali vražje jezero. Ta naravnji pojav je povzročil v puščavi že mnogo nesreč. Pred leti se je posrečilo v zadnjem trenutku rešiti karavanjo, ki je bila med peščenim viharjem zgrešila pot, tako da je prodrala vedno dalje in vpuščala, misleč, da se vrača iz nje. Odkrili so jo z letalom. Pilot se je srečno vrnil in povedal, kje so romari, ki so jih potem našli vse izčrpane.

Namenski društvo je nad vse plemenit, ker skuša uglatiti življensko pot revnim otrokom, ki si sami ne morejo pomagati in bi zaradi svojih telesnih hib brez primerne in strokovne pravilne nege hirali v nesreči in pomanjkanju. Društvo ima 33 ustanovnih in 60 rednih članov. Dober de! društvene imovine izvira iz prispevkov društvenega predsednika generalnega direktorja Skubeca, ki je bil po prilikah prvega občnega zboru naklonil društveni blagajni zoper izdatno podporo v znesku 25 000 din.

Po poročilu društvenih funkcionarjev o delovanju društva so bili zoper izvoljeni v odbor z žrebom odpadli odborniki. Odbor se je sestavil takole:

vseh velikosti njegove slike, predstavljajoče ga v vseh mogočih starostih. Nekatere, pasteli ali akvareli, so bile delo njegove matere. Umet